

سوالات تشریحی درس هشتم علوم و فنون ادبی ۲ طراح سوالات: ناصر عزیزی - منطقه ملکان

- ۱- بعد از تقطیع هجایی مرز هر دسته را چگونه مشخص می کنیم؟ ۰/۲۵
- ۲- پس از تشخیص و درک پایه های آوایی شعر، برای درک بهتر نظم پایه های آوایی چه کار می کنیم؟ ۰/۲۵
- ۳- اگر یک هجا از پایان وزن «فعولن» حذف شود چه باقی می ماند؟ ۰/۲۵
- ۴- از دو هجای بلند، یک هجای کوتاه و یک هجای بلند کدام وزن تشکیل می شود؟ ۰/۲۵

- ۵- وزن واژه «پایه آوایی» «ذَرین دَرگا» چه می شود؟ ۰/۲۵
- ۶- چگونه ممکن است دو شعر با پایه های آوایی همسان، وزن متفاوتی داشته باشد؟ ۰/۵
- ۷- چرا باید «وزن واژه» هر پایه را هنگام تقطیع مشخص کنیم؟ ۰/۵
- ۸- در صورت کاسته شدن یکی از پایه های آوایی چه اتفاقی در «وزن واژه» اتفاق می افتد؟ ۰/۵
- ۹- منظور از «پایه های آوایی همسان» چیست؟ ۰/۵
- ۱۰- عامل اصلی بوجود آمدن «وزن واژه» چیست؟ ۰/۵
- ۱۱- مصراع «گر جان عاشق دم زند، آتش در این عالم زند» از چند پایه همسان تشکیل شده است؟ ۰/۵
- ۱۲- در پایه های آوایی چه مواقعی هر مصراع، به جای چهار پایه، سه پایه یا خانه خواهد داشت؟ ۰/۵
- ۱۳- وزن واژه بیت «ای نفس خرم باد صبا / از بر یار آمده ای مرحبا» چیست؟ ۰/۷۵
- ۱۴- حذف هجا یا پایه در وزن های همسان چگونه صورت می گیرد؟ ۰/۷۵
- ۱۵- «وزن واژه» پایه های آوایی زیر بنویسید. ۰/۷۵
- الف) خُ دا یا   ب) غَمَش دَر   ج) گَر جان عا
- ۱۶- چینش متفاوت خوشه های هجایی سبب چه می شود؟ ۰/۷۵
- ۱۷- بیت زیر را متناسب با پایه های آوایی تفکیک کنید.

«بخندد همی باغ چون روی دلبر   ببوید همی خاک چون مشک اذفر»

پایه های آوایی	ب خن دد	ه می با	غ چن رو	ی دل بر
	ب بوید	ه می خا	ک چن مش	ک اذ فر

- ۱۸- این واژه ها را با توجه به پایه های آوایی تقطیع و «خوشه های هجایی» آن ها را بنویسید. ۱

الف) نگاشته   ب) مرحبا

- ۱۹- وزن واژه ی هر یک از خوشه های هجایی زیر را بنویسید. ۱

الف) (- - U   ب) UU - -

پاسخنامه پرسش های تشریحی در س هشتم علوم و فنون ادبی ۲ :

۱- خط عمودی

۲- وزن واژه

۳- فَعَل

۴- مَسْتَفْعِلُنْ

۵- مَفَاعِلُنْ

۶- تفاوت در تعداد هجاهای پایه ها

۷- برای درک بهتر نظم پایه های آوایی آن دوبیت

۸- وزن واژه دچار دگرگونی می شود و یک یا چند هجا از پایان آن می افتد.

۹- پس از خوانش درست بیت و برش آوایی صحیح و منظم، پایه های تکراری هماهنگ و منظمی ایجاد می شود که به

آن ها پایه های آوایی همسان گویند.

۱۰- چینش متفاوت خوشه های هجایی

۱۱- چهار پایه همسان بر وزن مَسْتَفْعِلُنْ

۱۲- گاه فضای آوایی به گونه ای سامان می یابد که بافت موسیقایی شعر، کوتاه تر می شود و یکی از پایه های

آوایی کاسته می شود.

۱۳- مَفْتَعِلُنْ، مَفْتَعِلُنْ، فاعِلُنْ

۱۴- ممکن است یک هجا یا بیشتر از پایان آن حذف و گاهی هم یک پایه به صورت کامل حذف شود.

۱۵- الف) فَعُولُنْ (ب) فَعُولُنْ (ج) مَسْتَفْعِلُنْ

۱۶- ایجاد وزن واژه

۱۷- پایه های آوایی :

بِ خَنْ دَد / اَ می با غ / چُنْ رَوِ ی / دَل بر

بُو یَد / اَ می خَا / کِ چُنْ مُش / کِ از فَر

وزن واژه : فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ

خوشه های هجایی : - - U - - U / - - U / - - U / -

۱۸- الف) پایه ی آوایی : ن/گاش/اتِ خوشه ی هجایی :مفاعِلن

ب) پایه ی آوایی : مراح/با خوشه ی هجایی :فاعِلن

۱۹- الف) مستفعِلن ب)فعِلاتن

سوالات چهار گزینه ای درس هشتم علوم و فنون ادبی ۲:

۱- وزن واژه بیت «ای نفس خرم باد صبا از بر یار آمده ای مرحبا» کدام است؟

الف) مفتعلن مفتعلن فاعلن ب) فعلاتن فعلاتن فعلاتن

ج) مفعول فاعلات مفاعیلن د) مفعول مفاعیلن مفاعیلن

۲- وزن واژه خوشه های هجایی زیر در کدام گزینه درست است؟

« - U -- / - U -- / - U -- / - U -- »

الف) مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن ب) مستفعَلن فاعلن مستفعَلن فاعلن

ج) فعولن فعولن فعولن فعولن د) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

۳- کدام مصراع هم وزن مصراع «بنشینم و صبر پیش گیرم» می باشد؟

الف) ای مرهم ریش دردمندان ب) گر هزار است بلبل این باغ

ج) هر کاو نکاشت مهر وز خوبی گلی نچید د) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟

۴- خوشه های هجایی بیت زیر در کدام گزینه درست نشان داده شده است .

((آدمی پیر چو شد حرص جوان می گردد خواب در وقت سحرگاه گران می گردد))

الف) -UU/U-UU/--UU/U-U- ب) -U-UU/U-UU/U-U-

ج) --U-UU/--UU/--U- د) -UU/U-UU/U-UU/--U-

۵- خوشه های هجایی کدام بیت به این شکل است؟

« -/UU-/U-U-/UU- -/UU-/U-U-/UU- »

الف) به چه ماند جهان مگر سراب سپس او تو چون روی به شتاب

ب) زنده به آب اند زندگان که چنین گفت ایزد سبحان بی چگونه وبی چون

ج) چون بخواهند باز عاریتی جان از دلت آن گه دهی به معصیت اقرار

د) خواندن فرقان وزهد و علم و عمل مونس جان اند هر چهار مرا

۶- « وزن واژه » همه ی ابیات زیر به جز بیت..... با محتوای آنها هماهنگی دارد.

الف) آن روز که دل به تو سپردم هرگز به تو این گمان نبردم

ب) پرده گشای فلک پرده دار پردگی پرده شناسان کار

ج). کیست کز عاشقی نشانش نیست هر که را عشق نیست جانش نیست

د) ملک را عشق او مدهوش کرده زعشقس حلقه ای در گوش کرده

۷- « وزن واژه » بیت « آینه ار نقش تو بنمود راست / خود شکن آینه شکستن خطاست » در کدام گزینه درست آمده است؟

الف) مفعل ، مفعلن ، مفعلن ، فاعلن ب) مفعلن ، مفعلن ، فاعلن

ج) مفعلن، مفعلن ، فعولن د) مفعلن ، مفعل ، فاعلن

۸- کدام مصرع بر وزن واژه «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» سروده شده است؟

الف) الهی سینه ای ده آتش افروز ب) خدایا به خواری مران از درم

ج) تا کی به تمنای وصال تو یگانه د) هر کسی از ظنّ خود شد یار من

۹- کدام گزینه در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است؟

الف) امروز روز شادی وامسال سال گل ب) دانه چو طفلی است در آغوش خاک

ج) روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد د) هر کسی از ظنّ خود شد یار من

۱۰- خوشه هجایی زیر مربوط به کدام گزینه میباشد؟ « UU - - »

الف) فاعلاتن   ب) مستفعلن   ج) مفتعلن   د) فاعلاتن

۱۱- «فاعلاتن فعلن» با کدام مصراع هم وزن است؟

الف) تن عیشم نحیف گشت به غم   ب) می تراود مهتاب

ج) گون از نسیم پرسید   د) هیجان ها را پرواز دهیم

۱۲- خوشه ی هجایی کدام گزینه نادرست است؟

الف) زلّت (- -)   ب) سفینه (U - U)

ج) التماس (U - U -)   د) گلستان (- U - U)

۱۳- کدام گزینه معادل «بنی آدم اعضای یکدیگرند» است؟

الف) U | - - - U | - - - U   ب) - U - | - - U - | - - U -

ج) U - | - U - | - U - | - U -   د) - U | - - U | - - U | - - U

۱۴- وزن واژه ی بیت زیر کدام گزینه است؟

بر لب جو بود دیواری بلند / بر سر دیوار تشنه ی دردمند

الف) مفتعلن   ب) فاعلاتن   ج)

مستفعلن   د) مستفعلن و فعولن

پاسخنامه پرسش های چهار گزینه ای درس هشتم علوم و فنون ادبی ۲:

الف (۱) الف (۲) الف (۳) الف (۴) ج (۵) ب (۶) ب (۷) د (۸) د (۹) د (۱۰)
ب (۱۱) د (۱۲) د (۱۳) د (۱۴) الف (۱۵)